

Synpunkter från Miljöpartiet på: Samrådsförslag till ny översiktsplan för Kalmar kommun

Översvämningsrisker och klimatanpassning:

Kalmar stad utpekats av MSB som ett av de 25 områden i Sverige som har en betydande översvämningsrisk till följd av klimatförändringarna. Vi är också ett av de områden i Sverige som har störst problem med en övergödd kuststräcka där förutsättningarna för livet i havet fortfarande försämras. Dessutom är risken för fler och längre torrperioder mycket allvarligt för vårt jordbruk och vårt skogsbruk.

Miljöpartiet anser att vår fysiska långsiktiga planering måste utgå från dessa förutsättningar och att vår översiktsplan därför till stor del måste handla om VATTEN:

- hur vi hanterar stigande havsnivåer och skyfall
- hur vi minskar flödet av förorenat vatten ut i havet
- hur vi hejdar vattnet för att motverka torka och möjliggöra bevattning

I förslaget till ny översiktsplan finns goda ansatser. I texterna anges att avrinningsvägar och översvämningsbara ytor *bör* skapas. Hårdgjorda ytor *ska* minskas för att öka möjligheten till avrinning och lokal hantering av dagvatten. Befintliga låga stråk *bör* värnas för avledning av dagvatten och skyfall. Det finns också ett ställningstagande för att en övergripande fysisk planering (klimatanpassningsplan) för att minska översvämningsrisker till följd av skyfall och stigande havsnivåer som *ska* tas fram.

Miljöpartiet anser att allt detta är utmärkta förslag men lämpliga lägen för dessa åtgärder är naturligtvis avgörande för all annan fysisk planering och för vilka områden som kan exploateras. Tyvärr är det i planförslaget bara goda föresatser och ställningstaganden för framtiden utan att det finns någon motsvarighet i översiktsplanens karta. Miljöpartiet har under lång tid påtalat behovet av en fysisk klimatanpassningsplanering. Den saknas fortfarande. Nu är behovet akut.

Miljöpartiet föreslår:

- 1) **Ange på plankartan vilka ytor** som ska tas i anspråk för avrinningsvägar, översvämningsbara ytor och vattenhållande åtgärder. Ange vilka hårdgjorda ytor som ska tas bort.
- 2) **Ange på plankartan vilka områden som bör användas för de flödeshejande åtgärder** (t.ex. återskapande av våtmarker) som krävs för att uppnå god vattenstatus.
- 3) **Ange hur dessa åtgärder för vatten påverkar planerad och befintlig bebyggelse.**
- 4) **Ta fram en fysisk klimatanpassningsplan som en del av den nya översiktsplanen.**

Ny bebyggelse och grönområden:

I förslaget till ny översiktsplan har angetts utgångspunkterna livskvalitet, hållbarhet, Kalmars unika kvaliteter och historia samt drivkraft för lokal regional utveckling. Men det är tydligt att det perspektiv som har fått väga tyngst i planarbetet är målet om en kraftig befolkningstillväxt. Miljöpartiet och många vi pratar med oroar sig för att ett så dominerande mål för befolkningstillväxt i Kalmar kommun i förlängningen innebär risker för att färre till slut faktiskt vill verka och bo i Kalmar. Vi tycker att ett av Kalmars unika kvaliteter är just den rimliga storleken där närheten till "allt" och den sociala sammanhållningen är det som gör Kalmar till en bra stad att leva i. Dessutom är ju bostadsbristen i Kalmar redan på god väg att byggas bort.

I översiktsplanens hållbarhetsbedömning anges att det finns en risk för att förtätningen leder till att bostadsnära natur byggs bort helt eller delvis. Man hänvisar denna fråga till den kommande grönplanen trots att en gällande grönstrukturplan för staden redan finns. Den gällande grönstrukturplan har inte ens tagits med i underlaget för översiktsplanen. Miljöpartiet anser att översiktsplanen ska hantera konflikter mellan exploatering och grönstruktur. Genom att planera för exploatering utan att ta hänsyn till aktuell eller kommande grönstrukturplanering har man prioriterat exploatering före grönstruktur. Vi menar att det är ett stort misstag.

Miljöpartiet föreslår:

- 5) **Skilj tydligare mellan mål och prognos för kommande befolkningsförändring i Kalmar kommun. Omvärdera och uppdatera därefter översiktsplanens befolkningsprognos.**
- 6) **Prioritera bebyggelse på gamla industriområdet före andra områden och satsa på att där utveckla en hållbar mönsterstadsdel.** I Kalmar stad finns många områden som är lämpliga för förtätning utan att grönytor behöver offras. Förslaget om en ny stadsdel i gamla industriområdet/ Giraffen-området välkomnar vi. Här finns stora möjligheter att på ett effektivt sätt planera en modern stadsdel från grunden med nya hållbara lösningar för trafik, energiproduktion, energibesparing, återanvändning av vatten och rening. Behovet av ett helt nytt grönområde på platsen bör inte begränsas till översiktsplanens beskrivande text utan infogas i ställningstagande eller på kartunderlaget. Vi föreslår en satsning på en "Central Park" inom det gamla industriområdet.
- 7) **Bevara Kalmar stads kvarvarande skogsområden.** Flera av de områden som utpekats som särskilt värdefulla i gällande grönstrukturplan har i förslaget till ny översiktsplan märklighet nog nu utpekats som områden för exploatering. Motivering saknas för denna omvärdering och vi motsätter oss att dessa områden tas i anspråk för exploatering. Det gäller till exempel områden i sydöstra Funkabo och områden nära den nya Tallhagsskolan. Eftersom vi har stora möjligheter för bostäder på andra områden finns ingen anledning att offra fler centrala grönområden.
- 8) **Mått och mål för grönyta i tätbebyggt område bör ingå i översiktsplanens ställningstaganden.** Kommunen ska ha som mål att alla invånare ska ha mindre än 300 meters promenad till en grönyta. Alla barn ska ha en rimlig möjlighet att leka bland träd och växter. Miljöpartiet har föreslagit krontäckning (andelen yta täckt av träd, sett uppifrån) som en möjlighet för att bevaka bevarandet av grönyta.
- 9) **Definiera vilka kompensationsåtgärder som kan användas och i vilka sammanhang.** Kompensationsåtgärder kan inte användas som motivering för förlust av skogsområden. Beskrivning av vilka åtgärder som ska användas som kompensation för förlust av naturområden saknas. Vi menar att skyltning, gångvägar eller lämnande av död ved som tidigare har föreslagits inte alls kan kompensera för förlust av de värden gamla skogsområden ger för rekreation, biologisk mångfald och ekosystemtjänster. En mer specifik beskrivning av när kompensationsåtgärder är av värde bör infogas i översiktsplanen.
- 10) **Skapa förutsättningar för gemenskap och trygghet i bostadsområden genom småskaliga mötesplatser.** Översiktsplanens ställningstagande inom god bebyggd miljö bör kompletteras med att bebyggda miljöer ska ge goda möjligheter för planerade och oplanerade möten för de boende i området. Till exempel kan detta göras genom att planera för mindre gårdar, allmänningar mellan fristående hus, välkomnande entréer till

flerfamiljshus och trivsamma ytor för gemensamma behov som ladd-stationer, bil/cykelpooler, post, renhållning eller odling.

Näringsliv:

Näringslivet har förändrats. Sverige och Kalmar har förlorat tillverkningsindustrier i stor skala de senaste decennierna och detaljhandeln står inför en enorm omställning på grund av e-handeln. En översiktsplan som siktar på 2050 måste förbereda kommunen för ett förändrat arbetsliv.

Miljöpartiet menar att dagens näringsliv, som är extremt beroende av transporter, kommer att fortsätta förändras i snabb takt eftersom kraven på hushållning med energi ökar och för att sårbarheten som långa transportkedjor innebär måste minska.

- Lokal produktion i nya former kommer att behövas. Produktutveckling kan vara samordnad samtidigt som egentlig produktion ofta kan vara lokal. En början är till exempel system för odling nära matbutiker eller fiskodling på land.

- En cirkulär ekonomi där produkter och material återvinns och återanvänds förutsätter ökad lokal service inom många branscher.

- Digitaliseringen gör att även mindre orter kan ha en högt specialiserad arbetsmarknad där människor i Påryd eller Rockneby kan jobba med projekt i helt andra delar av världen. Behovet av arbetsresor minskar men behovet av bra arbetsplatser och arbetskamrater kommer att finnas kvar. Sam-arbetsplatser av typen företagshotell kan vara en del av lösningen.

Miljöpartiet föreslår:

- 11) **Planera för fler verksamhetstyper** i alla tätorternas centrumutvecklingsområden och i Hansa city. Lokaler behövs för service och reparation, för lokal produktion, för sam-arbetsplatser och för samordnade transporter som till exempel bilpooler och ladd-möjligheter.

- 12) Planera för förstärkt centrumutveckling utanför Kalmar city med **utlokaliserade kommunala förvaltningar** till Smedby, Lindsdal och/ eller Rinkabyholm. De kan bilda en förstärkt bas för lokal näringslivsutveckling.

Energi och trafik:

Kalmar kommun har en målsättning att biltrafiken ska minska och att cykel, gång och kollektivtrafik ska ta större delar av transportbehoven. Det är nödvändigt för att skapa ett mer energieffektivt transportsystem och för att kunna bygga en tätare stad utan trängsel. Mer cykel och gång kan också ge bättre hälsa och större trygghet. Hållbara biltransporter och anropsstyrd kollektivtrafik krävs för att landsbygd och mindre tätorter ska fungera. Kalmar kommun har också i sin plan för fossilbränslefri kommun målet att energiproduktionen inom kommunen minst ska motsvara vårt energibehov.

Miljöpartiet anser att förslaget till ny översiktsplan innehåller flera bra delar för energi- och transportomställningen men att betydligt mer behövs för att kunna behålla bra transportmöjligheter och god tillgång till energi vid en hållbar omställning.

Miljöpartiet föreslår:

- 13) **Planera för fler ytor till sol-el.** Tak är en bra plats för solel och miljöpartiet har tidigare föreslagit att alla tak som kan användas för solel bör utnyttjas. Men fler ytor kan få dubbla funktioner. Till exempel kan parkeringsytor med enkla tak eller bullervallar användas för solelsproduktion.

- 14) **Planera för fler starka kollektivtrafikstråk.** I förslaget till översiktsplan anges ett stärkt kollektivtrafikstråk utmed Norra vägen. Flera sådana sträckor behöver planeras, till exempel bör den nya stadsdelen på gamla industriområdet och den nya tågstationen där kopplas ihop med stråket på Norra vägen.
- 15) **Planera stora cykelstråk för blandade hastigheter.** Kalmar kommun har en stor potential för ökad cykeltrafik eftersom kommunen är platt, vädret ofta gynnsamt och elförstärkta cyklar av olika slag nu har fått stor spridning. Utpekade sträckor för utveckling av regionala cykelstråk är alla viktiga men måste anpassas för en hastighetsblandad cykeltrafik. Vi ser med intresse fram emot det planerade cykelstråket över Ölandsbron!
- 16) **Peka ut möjliga bilfria områden eller gångfartsområden.** Kring skolor och nära skolvägar, i centrumområden och i tät bebyggelse kan bilfrihet systematiskt prövas och utvärderas.
- 17) Ta fram en strategi för att **minska buller i tätbebyggda** områden med konkreta förslag och metoder. I översiktsplanen utpekas flera områden med höga bullernivåer för ny stadsbebyggelse, till exempel norr om Ölandsleden och utmed E22. Åtgärder mot buller bör planeras på ett övergripande plan innan dessa ytor tas i anspråk och när bullervallar krävs för ny exploatering bör **även närliggande äldre bebyggelse få nytta av bullerbegränsande åtgärder.**

2021-07-20

För Miljöpartiet i Kalmar kommun:

Annika Carlsson Wistedt, Max Troendlé, Mark Hammar, Daphne Thuvesson och Martin Arvidsson